

Moša SKUPNOST

GLASILO SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE

VII. LETNIK

JULIJ 1966

7. ŠT.

CENA 0.30 N. DIN (30 S. DIN)

Družbenopolitične organizacije
in Skupščina občine Ljubljana
Moste-Polje

čestitajo vsem občanom in delovnim
organizacijam ob Dnevu borca
in občinskemu prazniku

„Obsojena sem bila na smrt v odsotnosti“, pripoveduje tov. Terezija Podboršek, ki jo vidimo na sliki v partizanski uniformi. O tem več na 4. strani

Legenda o hrabrosti in požrtvovalnosti

IZPOVED DVEH HEROJEV — ZALOŠKA SKUPINA — MOLNIŠKA
ČETA — URH IZ UST SE ŽIVECIH PRIČ — PARTIZANSKE MATERE
— TOVARNE, ŽARIŠČE UPORA

Vsako leto ob dnevu borca obujamo spomine na tisto obdobje v naši zgodovini, ki predstavlja veliki mejnik v zgodovini našega in vseh jugoslovanskih narodov — obdobje narodne revolucije in upora proti okupatorju. Iz naroda hlapcev smo postali narod junakov. Mnogo je znanih in neznanih borcev, ki so dali svoja življenja za to, kar danes imamo in verjetno njihovo trpljenje in doživljanje ne bodo nikdar zapisana. Prav tako jih je mnogo še živih udeležencev NOV, ki niso povedali tistega kar so doživeli. Čas pa neusmiljeno beži, borci iz leta v leto bolj zapuščajo spomin, nekateri umirajo, ne da bi karkoli povedali, oziroma zapisali in tako gre prenekateri dragoceni spomin v pozabo. Zdi se, da vse premalo pišemo o tem slavnem obdobju naše zgodovine.

Prepusimo sedaj besedo nekaterim borcem in aktivistom iz naše občine, naj obude spomine in povedo, kaj so doživeli.

Letošnji program dela krajevnih skupnosti

Po vsestranski razpravi, v kateri so sodelovali predsedniki krajevnih skupnosti in predstavniki občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje, so bili izdelani programi dela krajevnih skupnosti. Obenem so bile razdeljene občinske dotacije in participacije na samoprispevek, ki bodo bistveno prispevale k uresničitvi programov KS. Seveda vsa dela, ki so jih programirala KS, ne bodo mogla biti izvršena v tekočem letu, ker primanjkuje finančnih sredstev; nekaj tega bo moralo počakati za naslednje leto. Mnogo del pa je že v teku in bodo do konca leta dokončana.

KS MOSTE

Tej krajevni skupnosti je dodeljena občinska dotacija v znesku 2.855.820 S din. Uporabili jo bodo za ureditev otroškega igrišča pri velikem in malem železniškem bloku na Poljski poti — v tem predelu še ni urejenega otroške-

ga igrišča. Prav tako bo treba popraviti igrišče v Rojčevi ulici, in sicer namestiti plezalno vrvo, popraviti in pre-

(Konec na 2. str.)

KOMU ZVONI

Tovariša Staneta Bobnarja, španskega borca, narodnega heroja in rezervnega polkovnika JLA poznajo Moščani kot starega revolucionarja, partizana in aktivista, ki je vse svoje sposobnosti in energijo posvetil boju za pravice delovnega človeka in je tudi danes aktivni družbeni delavec. Čeprav nerad govori o sebi in svojem revolucionarnem delu, je ustregel naši želji in nam povedal nekaj zanimivih podrobnosti iz časov, ko se je kot dvaindvajsetletni mladenič pridružil borcem španskega naroda v njegovem boju proti fašizmu:

— Že v letih 1935—1936 se je pri nas veliko govorilo o potrebi pomoči španskemu narodu. Iz tega se je sčasoma porodila misel, da bi šli tja tudi naši prostovoljci. Toda šele v začetku leta 1937 so bili ustvarjeni pogoji za uresničenje zamisli. K temu sta veliko prispevala tovariša Pepca Kardelj in tovariš Polde Maček — starejši. Jaz sem zbral skupino, v kateri so bili Adolf Boben, Ludvik Kukovica, Stane Židan, Jože Kompara, Viktor Stopar, Viktor Jeriha, Martin Gostinčar in jaz sam. Bilo je dogovorjeno, da se vse skupine iz Jugoslavije — skupaj več kot 150 oseb — sestanejo v Splitu. Na pot smo se odpravili v začetku aprila leta 1937. Španska republikanska vlada je poslala posebno ladjo prek zveze, ki jo je za naš teren vzdrževala tovarišica Pepca Kardelj. Ladja se je vsidrala zunaj jugoslovanskih teritorialnih voda, ker od bivše jugoslovanske vlade ni dobila dovoljenja za pristanek v splitskem pristanišču. Od obale do španske ladje bi nas morala prepeljati naša ladja trabakula. Dva dni

(Nadaljevanje na 4. str.)

Tudi letos sodelujejo mladinske brigade na delovni akciji — v Zagrebu pri urejanju Save

Matura je za nami

Letošnji uspeh maturantov VI. gimnazije v Mostah je zadovoljiv. Od 87 dijakov in dijakinj jih je 15 opravilo matura z odličnim uspehom. Kar 10 jih je bilo oproščenih ustnega dela izpita: Andrej Robida, Marjan Fortuna, Luka Krušič, Aleksander Milač, Irena Vidmar, Frančiška Zajc, Sonja Dolinar, Radoja Tomazič, Mirjam Župančič, Zagar Alenka.

Uspeh drugih maturantov pa je bil:

prav dobrih	18 — 20,69 %
dobrih	26 — 29,89 %
zadostnih	19 — 21,84 %
nezad. s popr. izpitom	9 — 10,34 %

PREBERITE DANES TUDI TOLE:

- ✱ Gibanje proizvodnje naše občine str. 3
- ✱ Poklicno usmerjanje str. 3
- ✱ Mar res ni mogoča pritožba? str. 7
- ✱ Delovna akcija Zagreb Sava str. 7
- ✱ Vse o športu str. 8

Letošnji program dela krajevnih skupnosti

(Nadaljevanje s 1. str.)

pleskati gugalnice, žično ograjo, urediti peskovnik in preplekati ograje. Preostala sredstva bodo uporabili kot pomoč za stare in onemogle občane tega območja in za proslavo dedka Mraza.

KS ZELENJA JAMA

Občinsko dotacijo v znesku 2.414.480 S din bodo porabili za ureditev otroškega igrišča pri VVZ Angele Ocepke, za gradnjo otroškega igrišča ob Rožičevi ulici, za ureditev otroškega igrišča v Bavdkovi ulici, del sredstev pa bodo uporabili za delo družbenopolitičnih organizacij in društev ter za popravilo družbenih prostorov v Perčevi ulici.

KS JARŠE

Občinska dotacija znaša 840.640 S din, samoprisevek v delu 3.400 delovnih ur v vrednosti 1.020.000 S din, participacija na samoprisevek pa 295.800 S din. Ta sredstva bodo uporabili za ureditev otroškega igrišča in igrišča za rokomet pri osnovni šoli Jožeta Moškriča za dobavo okoli 1.200 m³ zasipnega materiala, za planiranje navoženega gramoza po zemljišču, za odvoz in za ponovno valjanega vsega prostora. Poleg tega bodo uredili okolico igrišča in dohode ter nabavili in postavili na igrišče opremo. Pri raznih pripravljalnih delih bo pomagala mladina in drugi prebivalci tega območja.

KS ŠMARTNO

Občinska dotacija znaša 328.020 S din, samoprisevek v delu 2.950 ur v vrednosti 885.000 S din, participacija pa

KS DOLSKO

V tej krajevni skupnosti je trenutno zelo pereč problem dograditev vodovoda v Senožetih, izdelava načrta za vodovod v Dolskem in Vinjah ter zgraditev zajetij in rezervoarja. Popravili bodo ter obnovili cesto na Osredki in mostove v Vinjah, Senožetih in v Dolskem čez Mlinščico. Letos načrtujejo, da bodo postavili tudi lopo za avtobusno čakalnico v Dolskem. Občinska dotacija znaša 1.917.780 S din, samoprisevek v denarju 5.340.000 S din, v delu 7.000 ur v vrednosti 2.100.000 S din, participacija na samoprisevek pa 2.157.600 S din.

KS BESNICA

Občinska dotacija znaša 1.814.140 S din, samoprisevek v denarju 690.000 S din in 3.181 delovnih ur v vrednosti 1.164.300 S din, participacija na samoprisevek pa 537.747 S din.

V letošnjem letu bodo Besničani s temi sredstvi popravili krajevne ceste, uredili vodovod Javor—Prežganje in uredili električno napeljavo Zgornja Besnica — Ravno brdo.

KS LIPOGLAV

Lipoglavčani bodo letos zbrana sredstva porabili za ureditev in vzdrževanje krajevnih cest in za dograditev ceste Pance—Lipoglav. Poleg tega se pripravljajo na graditev vodovoda, ki je za občane te vasi nujno potreben.

Občinska dotacija za to krajevno skupnost znaša 1.047.180 S din, samoprisevek v delu 1.070 delovnih ur v vrednosti 321.000 S din, participacija na samoprisevek pa 93.090 S din.

sofinancirali ureditev sanitarij vzgojnovarstvenega zavoda v Zalogu.

KS KLOPCE

Občinska dotacija za to krajevno skupnost znaša 1.020.120 S din, samoprisevek v denarju 819.900 S din in v delu 8.492 ur v vrednosti 2.547.600 S din, participacija na samoprisevek pa 1.335.015 S din. Največji del teh sredstev bodo porabili za ureditev in dograditev ceste Kamnica—Križevska vas. Opravili bodo tudi zemeljska dela in utrdili cestišče v močvirnih predelih.

Druga najvažnejša naloga je dograditev vodovoda Klopce—Vrh. Poleg teh dveh nalog imajo v načrtu še vzdrževanje ceste Kamnica—Osredki, vzdrževanje pokopališča in mrtvašnice v Križevski vasi ter čiščenje in popravilo vodovoda Križevska vas.

KS VEVCÉ

Vevčani imajo letos v načrtu naslednja dela: redno vzdrževanje krajevnih cest in nabave gramoza; oskrbovanje in vzdrževanje otroškega igrišča; sodelovanje pri gradnji stadiona in ureditev prostorov za KS in družbenopolitične organizacije. Od občinske skupščine bodo dobili dotacijo v znesku 1.258.620 S din, sami bodo prispevali 700 delovnih ur v vrednosti 210.000 S din, participacija na samoprisevek pa znaša 60.900 S din.

KS POLJE

V Polju bodo v letošnjem letu porabili sredstva za vodovod v Dolinah in pri igrišču Polje ter za vzdrževanje kra-

li z upravo vodne skupnosti Slovenije.

Za vsa ta dela bodo dobili od občinske skupščine dotacijo v znesku 2.171.160 S din, sami pa bodo prispevali v materialu 495.000 S din in 7.266 delovnih ur v vrednosti 2.180.000 S din, participacija na samoprisevek znaša 775.750 S din.

KS BIZOVIK

Bizovičani imajo več neresenih problemov, od katerih bodo v letošnjem letu zaradi pomanjkanja finančnih sredstev verjetno rešili samo naslednje: razširili in asfaltirali bodo cesto od odcepa Litijske ceste do Bizovika v dolžini 850 m. (Občinska skupščina bo iz proračuna prispevala 8 milijonov S din, proračunska vrednost za to cesto pa je okoli 14 milijonov S din. Razliko bodo krili iz samoprisevka v denarju in delu, svoj prispevek pa bodo dale tudi

zainteresirane gospodarske organizacije Pletenina, Mercator, Totra in Zima). Nujno je treba urediti tudi krajevna cestišča in popraviti propuste. Pereč problem za to območje je tudi rekonstrukcija potčnih mostov in podaljšanje vodovodnega omrežja. Občinska dotacija znaša za letos 768.900 S din, samoprisevek v denarju 2.900.000 S din in v delu 990.000, participacija pa je 1.128.100 S din.

KS KODELJEVO

Na območju krajevnih skupnosti Kodeljevo letos predvidevajo naslednja dela: ureditev otroškega igrišča med bloki Moškričeve in Marčenkove ulice; ureditev otroškega igrišča ob Povšetovi ulici ter vzdrževanje zelenic ob Ljubljani in drugih zelenic na območju te krajevnih skupnosti. Od občinske skupščine bodo dobili za ta dela dotacijo v znesku 2.302.740 S din.

Kot je razvidno iz programov dela krajevnih skupnosti, ki smo jih pravkar posredovali, so v naši občini še vedno zelo boleč problem slabe ceste. To dela občanom velike preglavice in zato je tudi razumljivo, da so urejanju cest in vzdrževanju cestišč posvetili največ pozornosti. To pa bo nedvomno tudi velik prispevek k razvoju turizma, ki ima v naši občini lepe perspektive.

Kmetijska zadruga v Polju pred likvidacijo

Skupščina občine Ljubljana Moste-Polje je na seji dne 17. junija 1966 sprejela sklep o likvidaciji kmetijske zadruge v Polju. Tako je končalo mučno obdobje prisilne uprave, ki je trajalo od jeseni lanskega leta. Neurejene razmere in slabo gospodarjenje v tej delovni organizaciji je privedlo do tega, da je bila uvedena prisilna uprava. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinski skupščini je kot prisilni upravitelj imel nalogo ugotoviti vzroke, zakaj je zadruga zadnja leta poslovala s poslovno izgubo ter zagotoviti ustrezne ukrepe za boljše gospodarjenje. Ker pa stvari kljub temu niso šle na bolje, je svet pripravil obširno analizo o poslovanju zadruge za obdobje 1962-1965, v kateri med drugim ugotavlja naslednje:

Investicije so bile nesmotne. Tako so npr. investirali sredstva v sadovnjak v Lanišču, kar je bilo zaradi neprimerne lege in naklona zemljišča nesmiselno. Podobno nesmotno so investirali v rastlinjak, tople grede in opremo. Poleg tega so bili nizki hek-

tarski pridelki vrtnarskih kultur pogojeni zlasti z neustreznim zemljiščem. Proizvodni program je obsegal zelo raznovrstne dejavnosti, kar je povzročalo razdrobljenost površin, ki predstavljajo veliko organizacijsko oviro pri uporabi mehanizacije in izkoriščanju delovne sile. Razmerje med kvalificiranimi in nekvalificiranimi delavci je bilo neugodno in na škodo kvalificiranih. Prav tako je bila razdelitev delovne sile preveč enostransko usmerjena, in sicer zgolj v vrtnarsko proizvodnjo. Zadruga je poslovala v obdobju 1962-1965 z negativnim finančnim rezultatom. Poslovna izguba je nastopala kot posledica dejstva, da izplačani osebni dohodki niso bili kriti z ustvarjenimi dohodki. Le dve tretjini izplačanih osebnih dohodkov je bilo kritih z ustvarjenim čistim dohodkom. Zaradi nizke stopnje finančne produktivnosti delovnega kolektiva so OD med najnižjimi v občini in znašajo v povprečju 47.000 S din v letu 1965. Povprečni OD nekvalificiranih delavcev so se gibali med 35.000 in 39.000 S dinarjev, strokovnjakov s fakultetno izobrazbo pa med 80.000—90.000 S dinarjev.

Iz tega izhaja, da samostojni obstoj zadruge ni bil več možen zaradi ponovne poslovne izgube v letošnjem letu, ki iznaša skupaj 15.739.175 S din. Zato je dosežen v Agrokombinatu Barje načelen sporazum o prevzemu celotne dejavnosti KZ Polje, seveda pod določenimi pogoji. Prvotno je bilo mišljeno, naj bi se zadruge razdelile na tri gospodarske organizacije (RAST, AE in Kmetijski zavod). Po kasnejši proučitvi je bilo ugotovljeno, da ta ukrep ni možno izvesti, ker so postavljale te gospodarske organizacije pogoje, ki niso bili sprejemljivi. Širijo se tudi govorice, da so poleg objektivnih težav in subjektivnih napak propasti zadruge botrovali tudi malverzacije. Koliko so te govorice utemeljene, bo pokazala preiskava, ki je uvedena proti odgovornim osebam.

Takole se zbirajo odborniki v posameznih KS in rešujejo pereče probleme terena

1.416.650 S din. S temi sredstvi bodo uredili krajevne ceste ter asfaltirali cesto skozi Šmartno in Obrije. Mimo tega predvidevajo, da bodo s temi sredstvi preuredili gasilski dom družbenih organizacij (in sicer prvo fazo) ter uredili otroško igrišče na Savi.

KS ZADOBROVA

Pereč problem v tem kraju je vzdrževanje cestišča. Uredili bodo okolico zadržnega doma (napeljava javne razsvetljave). Od občinske skupščine bodo dobili dotacijo v znesku 1.444.460 S din, samoprisevek v delu znaša 750.000 S din, participacija pa 217.500 S din.

KS ZALOG

Sredstva iz samoprisevka v denarju znašajo 300.000 S din. Poleg tega bodo prispevali občani 1.280 delovnih ur v vrednosti 384.000 S din. Občinska dotacija znaša 900.240 S din, participacija na samoprisevek pa 198.360 S din. Ta sredstva bodo uporabili za napeljavo vodovoda v naselju Spodnji Kašelj (soudležba: prostovoljno delo), uredili in redno vzdrževali okoli 6 km dolgo vaško cestišče, uredili javno razsvetljavo na glavnem križišču v Zalogu, sodelovali pri gradnji mostu v Zalogu pri ureditvi prehodov za pešce in prvi fazi ureditve otroškega igrišča v Zalogu ter

jevnih cest. Od občinske skupščine bodo prejeli dotacijo v znesku 1.413.060 S din, sami bodo prispevali v denarju 2.547.000 S din, participacija na samoprisevek pa znaša 738.630 S din.

KS ZADVOR

Na območju krajevnih skupnosti Zadvor je 64 km krajevnega cestišča ter več mostov in brvi, katere je treba stalno vzdrževati. Treba jih bo popraviti z grmozom. Poleg tega imajo namen zgraditi nove brvi na poti Sostro—Podmolnik. Obenem bodo pripravili vse za črpanje gramoza iz struge Ljubljane pri Zavogljju, če se bodo sporazume-

Naša SKUPNOST
GLASILO SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Ureja uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik Bogdan Šurm. Naslov: Uredništvo in uprava NSK, Ljublj. Ob Ljubljani 42/II. telefon 315-980. Tekoči račun pri NB Ljubljana, občinski odbor SZDL Ljubljana Moste-Polje, Naša skupnost 503-8-211. Celotna naročnina 3,60 N dinarjev, polletna 1,80 N dinarjev, posamezna številka 0,30 N dinarjev. Tisk ČZP Kočevski tisk, Kočevje. Klišaji ČZP Ljudska pravica, Ljubljana. Poština plačana v gotovini.

Gibanje proizvodnje naše občine v prvem polletju 1966

Za življenjski in družbeni standard občanov je pomembno, da poslujejo podjetja z vedno večjim gospodarskim uspehom, ki naj omogoči, da delovni kolektivi podjetij razpolagajo z vedno večjimi sredstvi za razširjeno reprodukcijo (investicije) in za osebne dohodke. Širjenje osnov za delo delovnih organizacij s področja negospodarstva povečuje njihovo delovno učinkovitost in uspešnejše zadovoljevanje potreb občanov.

Prva polovica letošnjega leta nudi številne možnosti za oceno letošnjega napredka v družbenem življenju občine tako na področju gospodarstva kot tudi negospodarstva.

Gospodarstvo občine se v letošnjem letu razvija proti pričakovanju dobro. Lanskoletne spremembe, ki jih je povzročila reforma, so ustvarile težje pogoje za podjetja. Zato je bilo pričakovati, da bodo številna podjetja izpolnjevala svoje naloge s posebnimi težavami. Toda letošnji delovni uspehi podjetij kažejo, da so se skoraj vsa podjetja učinkovito prilagodila novim gospodarskim pogojem. Le nekaj podjetij se s težavami upira spremembam na tržišču in zato ne dosegajo pričakovanega in potrebnega porasta proizvodnje in celotnega gospodarjenja. Delovnim uspehom, ki jih dosegajo podjetja z neposrednim delom delavcev, so se pridružili tudi ugodnejši pogoji delitve ustvarjenih sredstev med družbo in podjetjem. Zato lahko pričakujemo, če se ne bodo pogoji gospodarjenja bistveno poslabšali, tudi letos ugoden zaključek gospodarskega leta.

Nadaljnje naraščanje proizvodnje in istočasno zaostajanje naraščanja števila zaposlenih (to se v nekaterih podjetjih celo zmanjšuje), ustvarja ugodne pogoje za večanje družbene produktivnosti dela, ki je za nadaljnji družbeni razvoj osnovnega pomena. Čeprav ne bi smelo biti za dviganje produktivnosti izhodišče le zmanjševanje števila zaposlenih, kaže na dejstvo, da so organizatorji proizvodnje in oblikovalci kadrovske politike v podjetju smotrneje gospodarili z razpoložljivo delovno silo.

Na področju investiranja v podjetjih, ki je eno izmed najbolj občutljivih področij skladnega družbenega razvoja, moramo ugotoviti, da delovni kolektivi preudarno trošijo razpoložljiva investicijska sredstva (sklade). Investicije so se precej zmanjšale in usmerile predvsem v zamenjavo in razširitev opreme kakor tudi v povečanje obratnih sredstev. Istočasno pa se je podjetje študijsko pripravljalo na obsežnejša dela za modernizacijo svoje proizvodnje.

Osebnih dohodkov v gospodarstvu kažejo naslednjo značilnost: v primerjavi z lanskim prvim polletjem so narasli za eno tretjino, nasprotno pa so približno enaki kot v zadnjih mesecih lanskega leta. Glede na ugodno naraščanje gospodarskih pogojev kaže takšno gibanje osebnih dohodkov na previdnost in zmernost pri določanju politike v delitvi osebnih dohodkov.

Manj uspeha je gospodarstvo zabeležilo na področju izvoza, kar kaže, da se naša podjetja počasi prebijajo na zunanja tržišča. Pri tem nalletijo na številne ovire predvsem glede kakovosti, asortimenta in cene svojih izdelkov. Zato postaja naloga prilaganja zunanemu tržišču ena od osnovnih nalog, ki naj zagotovijo nadaljnje naraščanje gospodarske moči podjetij v občini.

Z letošnjim programom družbenega razvoja občine so bile napovedane težave pri razvijanju storitvene moči negospodarskih dejavnosti občine.

Te težave so izhajale predvsem iz občutnega zmanjšanja razpoložljivih denarnih sredstev, ki se je pojavilo kot posledica ukrepov gospodarske reforme. Kljub temu je vredno navesti nekatere delovne dosežke, ki predstavljajo občutnejšo izboljšanje storitvene učinkovitosti posameznih negospodarskih dejavnosti.

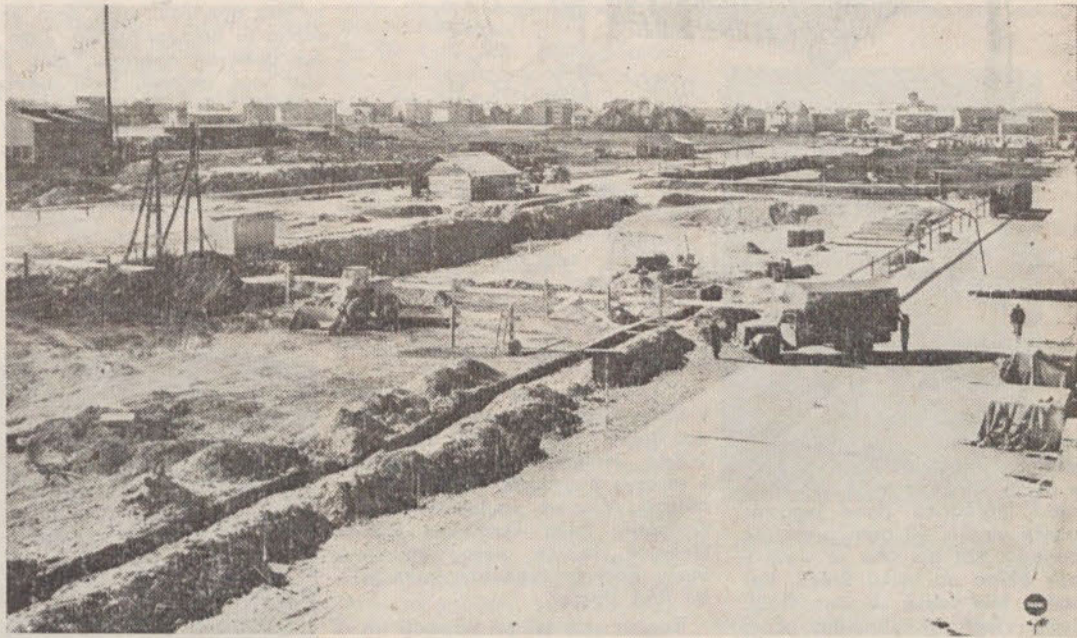
Na področju komunalnega gospodarstva velja posebej omeniti, da bosta v letošnjem letu odstranjena dva problema, ki sta bila čedalje bolj pereča: Zgrajeni bosta Kajuhova in Povšetova cesta. Kajuhova cesta je tik pred zaključkom del, z deli na Povšetovi cesti pa so že začeli in bo poleti že zgotovljena. S precejšnjim deležem občanov bo zgrajena tudi Bizoviška cesta. Prav tako pa je bila iz komunalnega prispevka, ki so ga vplačali graditelji, urejena okolica v delu Jarš. Pomembne vrednosti je tudi zgraditev mostu čez Ljubljano v Zalogu, kjer so z občino uspešno sodelovale enote JLA. Zaradi že omenjenih težav s finančnimi sredstvi so se še bolj zaostriili nekateri komunalni problemi, katerih reševanje je iz leta v leto težavnejše. Posebno velja to za škropljenje in vzdrževanje cest. Podražitev cen ter uslug so učinkovitost že tako premajhnih sredstev za te namene še bolj zmanjšale. Zato bosta v letošnjem letu, po izkušnjah v prvem polletju, ta dva problema v ospredju delovnih organov občinske skupščine kakor tudi kritike občanov.

V letošnjem prvem polletju so bili storjeni precejšnji napori v urbanistič. urejevanju občine. Postopoma se oblikujejo načela urbanističnega razvoja občine. Uveljavljanje načrtnosti v naslednji stanovanjski izgradnji občine je povezano z vrsto organizacijskih in drugih delovnih ovir. Napori v bližnji preteklosti že porajajo svoje sadove, ki v precejšnji meri spreminjajo zunanji videz občinskega področja. V letošnjem letu so se v prve stolpnice in druge večje stanovanjske objekte naselili novi stanovalci. Čeprav so spremembe v financiranju izgradnje povzročile njen navidezni razvoj, se pripravljajo izgradnje novih sosesk! Načrtnost v gradnji večjih stanovanjskih enot in napori za usmerjanje individualnih graditeljev ustvarja vidne spremembe v občini, čeprav njihovo učinkovitost zmanjšujejo nekateri komunalni problemi, ki ob tem nastajajo, pa so nujen spremljevalec hitrega urbanističnega razvoja občine.

V letošnjem prvem polletju se je na področju socialnega varstva, kljub splošnim težavam finančnega značaja, uresničila težnja in želja socialnih zavodov — povečala se jim je višina oskrbnine. S tem so le-ti vsaj nekoliko zaščiteli pred učinki naraslih življenjskih stroškov.

Prav tako se je v letošnjem letu izboljšal materialni položaj številnih članov zveze borcev, ki so deležni višjih priznavalnin.

Na področju otroškega varstva smo pričeli uresničevati načrt nove varstvene ustanove v Polju in ko bo le-ta zgrajena, se bodo pogoji otroškega varstva v vzhodnem delu naše

Javna skladišča ob Šmartinski cesti se ponovno širijo — gradnja novih skladišč

Poklicnemu usmerjevanju je treba posvetiti uo pozornost

Pred kratkim sta svet za vzgojo izobraževanje ter svet za delo občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje imela skupno sejo o problemih pri vključevanju učencev osnovnih šol v poklice ali v nadaljnje šolanje. V razpravi je bilo ugotovljeno, da se zadnje čase posveča na šolah velika pozornost poklicnemu usmerjanju, da pa nekatere gospodarske organizacije še vedno zapirajo vrata mladim ljudem, ki iščejo zaposlitve. Iz obširne razprave, ki je nakazala vrsto problemov, povzemamo nekatere ugotovitve, ki bodo gotovo zanimale tudi naše bralce.

Splošni zakon o šolstvu določa v 23. členu okvirne naloge osnovne šole. Ta člen nalaga osnovni šoli, da je »zlasti dolžna podpirati vsestranski razvoj učencev, razvijati delovne navade, negovati in vzbujati njihove osebne zmožnosti in nagnjenja in jim pomagati pri izbiri poklica.«

Osnovne šole so dosegle že tako stopnjo razvoja, da so zmogljive prevzemati in organizirati tako zahtevno nalogo, kot je splošno poklicno prosvetljevanje in tudi sistematično poklicno usmerjati. V zadnjem obdobju so šole sprejele to nalogo kot eno pomembnih dejavnosti šole, seveda v sodelovanju oz. po sugestijah poklicnih institucij.

Poklicno usmerjanje ni pomembno samo za gospodarstvo ob prehodu iz ekstenzivnega v intenzivno, temveč odločujoče posega na področje vzgoje mladega človeka. Ker je prav obdobje osnovnošolskega šolanja eno najvažnejših obdobji otrokovega razvoja, je poklicno usmerjanje v osnovni šoli mnogokrat odločujoče za vso otrokovo bodočnost. Za uspešne rezultate na tem področju je nujno tesno sodelovanje med poklicnimi institucijami, šolo, starši in gospodarskimi organizacijami.

Osnovna šola ne stoji več ob strani pri vprašanju, kaj bo z otrokom, ko se zapro šolska vrata. V osnovnih šolah postaja del vzgojnega procesa, ki odkriva v otroku subjektivne in objektivne kriterije za pravilno izbiro poklica kot osnovo za uspešno in zadovoljstvo pri delu.

V končni fazi poklicnega usmerjanja sodelujejo kot pomemben dejavnik tudi druž-

občine precej izboljšali.

Ne brez posebnega pomena za kulturno in prosvetno življenje ožjega predela Most je dokončna ureditev delovnih pogojev ljudske knjižnice. Nestrežni prostori, v katerih je

doslej delovala ta ustanova, so v precejšnji meri zmanjševali možnosti za njeno poslanstvo med občani, zato bo odstranitev tega že precej starega problema ugodno vplivala na njeno delovno učinkovitost.

Poleg navedenih uspehov v družbenem življenju občine obstajajo še drugi, ki kljub nastalim finančnim težavam ob gospodarski reformi v precejšnji meri izboljšujejo materialno podlago za učinkovitejšo storitve negospodarskih dejavnosti.

šolo še deveto oz. deseto leto, od tega 27 po določbah zakona o osnovni šoli in 86 prostovoljno ali na predlog šole.

Aktivni ravnatelji osnovnih šol je razpravljali o poklicnem usmerjanju in vključevanju učencev v poklic ali šolanje in predlagali obema svetoma glede na številnost absolventov sprejemne izpite na šolah II. stopnje; glede na pripravljenost oz. rezerviranost delovnih organizacij za sklepanje učnih pogojev ali novih delovnih razmerij ugotovitev, da ne bodo mogli vsi absolventi osnovnih šol uresničiti svojih želja, navedenih v anketi — da pa ne bi te mladine prepustili brez perspektivnosti in s tem posredno cesti, naj se v reševanje tega vprašanja usmeri tako občinska skupščina kot celota kakor pristojni sveti, šole ter gospodarske in družbenopolitične organizacije. Osnovne šole naj:

1. v sodelovanju s poklicnimi institucijami se poglobljajo poklicno usmerjanje in ustvarjajo take pogoje, da se bodo učenci lahko objektivno in konkretno seznanili s poklici, njihovimi zahtevami, dobri in slabimi stranmi itn.;
2. pri usmerjanju mladine naj že od 5. razreda dalje, intenzivno od 7. r. osnovne šole sodelujejo s starši na roditeljskih sestankih in individualno;
3. osnovne šole naj vključijo čimveč učencev, ki niso z uspehom končali 8. razreda, da obiskujejo osnovno šolo še deveto oz. deseto leto;
4. osnovne šole spremljajo učence še leto dni po njegovem izstopu iz šole, kritične primere pa naj takoj sporoče zavodu za socialno delo.

Delovne organizacije pa naj:

1. sprejemajo čimveč učencev v uk, oz. naj ne zmanjšujejo sedanjega števila učencev;
2. sprejemajo mladino, ki se želi vključiti v delovno organizacijo v priučitev;
3. sklepajo z učenci štipendijske pogodbe brez obveznosti za poznejšo zaposlitev ali
4. sprejemajo mladino v redno delovno razmerje.

bene in gospodarske organizacije s svojimi ekonomskimi zahtevami in kadrovskimi potrebami.

Anketa, ki je bila izvršena po osnovnih šolah naše občine prve dni junija, je skušala odgovoriti na vprašanje, ali bodo do začetka novega šolskega leta vsi učenci, ki bodo letos zapustili osnovno šolo, vključeni bodisi v nadaljnje šolanje bodisi v poklic.

V tem šolskem letu bo 445 učencev predvidoma uspešno končalo osmi razred osnovne šole. Z nedokončanim osmim razredom bo izpolnilo šolsko obveznost 136 učencev, 123 pa bo nadaljevalo šolanje v osnovni šoli 9. oz. 10. leto.

V anketi so učenci odgovorili, kam se žele vključiti po dovršeni osemletki.

Od skupno 445 učencev, ki bodo uspešno zaključili osnovno šolo, jih namerava 317 nadaljevati šolanje na šolah II. stopnje, 116 učencev se želi vključiti v uk, izučiti obrti oz. pridobiti si kvalifikacijo; od teh jih ima 61 predvideno delovno mesto, 55 pa se jih je tudi že opredelilo za različne poklice, vendar še nimajo delovnega mesta. Od preostalih 12 jih 6 namerava skleniti delovno razmerje, 6 pa se jih še ni odločilo za karkoli.

Učencev, ki bodo zapustili osnovno šolo, ne da bi jo uspešno dokončali, je 136. Od tega se jih 74 želi vključiti v uk in pridobiti kvalifikacijo, 29 ima predvideno učno mesto, 44 pa še ne ve kam. V delovno razmerje želi vstopiti 22 učencev, 7 jih ostane doma na kmotiji, 23 se jih še ni odločilo.

Anketa je nadalje pokazala, da bo predvidoma 123 učencev obiskovalo osnovno

„Hej brigade, hitite...“ je bil klic k uporabi proti nasilju

(Nadaljevanje s 1. str.)

smo se skrivali pred policijo v podnožju Mosorja. Španske ladje pa ni bilo, ker jo je zaplenila vojna mornarica bivše jugoslovanske vojske. Ni nam preostalo drugega, kot da smo se vrnili v zaliv Milno na otoku Braču. Ker nas je bila velika skupina (150), nismo mogli uiti budnim očem policije in žandarmerije. Obkolili so nas in nas odpeljali na carinarnico v Split. Prav tedaj so v Splitu stavkali delavci cementarne in mi smo takoj navezali stike z njimi. Oblasti so se tega zdale in so nas po skupinah vračale v svoj kraj. V Splitu so nas neprestano zasliševali in med zaslišanjem pretepali, toda med nami ni bilo izdajalca. Zaradi poizkusa ilegalnega prehoda čez državno mejo so nas obsodili na nekaj dni zapora; ker pa drugih dokazov niso imeli, so nas izpustili.

Nova skupina, ki jo je spet organiziral Pepca Maček — Kardelj, je odšla 9. julija 1937 prek Avstrije in Švice v Francijo, od tod pa v Spanijo. V skupini so bili poleg mene še Ciril Rome, Jože Mavrin in Polde Mendaš iz Ptuja. Prišli smo najprej v Abaceto, od tu pa v Madrigos. V tem mestu smo se najprej urili

v uporabi orožja, potem smo šli na fronto. Jaz sem bil določen v četo »Matija Gubca«, ki je bila v sestavi bataljona »Georgij Dimitrov«. V njem so bili še Jože Gregorič, Peko Dapšević, Ivan Gošnjak in še nekaj znanih imen. Komisar tega bataljona je bil Aleš Bebler.

Ranjen sem bil pri napadu na utrjeno postojanko Belcitta. To je bilo ena najbolj utrjenih postojank na celi aragonski fronti. Ob padcu te utrdbi bi bila bistveno razbremenjena cela severna fronta, ker smo bili mi prav takrat v protiofenzivi na Bilbao. Jaz sem jurišal skupaj z desetimi Španci. Iz cerkvenega zvonika je v tem trenutku zaropotal mitraljez. Na to možnost nisem računal in že sem bil ranjen v spodnji del telesa in na več mestih v noge. Ker so se drugi vsi razbežali, sem tam ležal celih šest ur. Zaradi močnega strojničnega ognja iz zvonika nihče ni mogel do mene. Šele ko se je zmračilo, se je priplazil k meni neki Američan ter me obvezal. Tudi on je bil prostovoljec v neki internacionalni brigadi. Tu sem občutil, kako močno je bilo razvito tovarništvo, čut odgovornosti in solidarnosti do sočloveka. Amerikanec je pripeljal še

enega tovariša in odnesla sta me do ambulante. Od tu so nas vse ranjence prepeljali v lhar in v Benicosine. Že v lharu so me za silo operirali, toda prva operacija ni povsem uspela. Zato so me ponovno operirali. Zelo počasi sem okrevljal, toda medtem je bilo vojne že konec, ker so fašisti s pomočjo Nemčije in Italije že prodrli do Madrida. Mene so premestili v okrevališče na sever v Sant Felijo de Gišola, od tu pa leta 1938 v Francijo, in sicer v Pariz.

V Parizu smo dobili dvomesečni azil, toda takoj po preteku tega roka nas je začela policija

Udeleženci borbe v okviru zaloško-kašelske skupine. Četrty od leve Franc Mazovec-Risto

preganjati. Meni so predlagali, naj bi šel kot težak invalid na rehabilitacijo v Sovjetsko zvezo, toda ker je bila direktiva partije, naj se naši prostovoljci vrnejo domov, sem se vrnil v domovino, kjer sem se takoj zopet vključil v revolucionarno delo.

OBSOJENA SEM BILA NA SMRT V ODSOTNOSTI

Tovarišica Terezija Podboršek-Omejc je bilo dolgoletna delavka v tovarni Saturnus. Delati je pričela že leta 1932 in se vsak dan vozila s kolesom v tovarno iz Šmartnega ob Savi. Kot je znano, je bilo napredno gibanje v tej tovarni pred vojno in med okupacijo zelo razgibano. O tem nam je tovarišica Podborškova povedala tole:

— Delala sem v »štancariji« in se že leta 1936 vključila v zvezo metalških delavk Jugoslavije, ki jo je vodil tovariš Franc Leskošek-Luka. Tovariš Leskošek je bil takrat mojster v tem oddelku in je vodil tudi partijsko organizacijo. Zaradi moje aktivnosti sem bila izvoljena za delavsko zapupnico v svojem oddelku. K delu sta me pritegnili Pepca Maček-Kardelj in Angelca Dovč-Ocepek. Takrat smo vodili mezno gibanje in se nasploh bojevali za uveljavitev pravic delovnega človeka, kot na primer za pravico delavcev na letni oddih, delovne obleke, zvišanje plač in podobno. Prirejali smo izlete, katerih pobudnik je bila KP v Saturnusu. Sli smo na Jesenice, v Trbovlje, Hrastnik ter se udeležili znanega izleta društev Svoboda v Celju. Poleg tega smo organizirali rdečo pomoč, zbirali denar za borbe v Španiji, internirance in politične zapornike itn. Ko se je Angelca Ocepek vrnila iz konfinacije v Bileči, smo odločno zahtevali, da jo sprejmejo v tovarno nazaj na delo in s to svojo zahtevo tudi uspeli.

samo kakih 20 delavcev. Postopoma smo organizirali v večjih oddelkih še tri celice. Iz teh smo formirali odbore OF, ki so jih vodili komunisti. V vsakem oddelku smo imeli odbor OF, tako da je bil zelo širok krog ljudi vključen v aktivistično delo. Organizirali smo odhod mladih fantov in deklet v partizane. Zanimivo je morda to, da smo imeli v skladiščnih prostorih tovarne skrito orožje ter se po delu vadili v pravilni uporabo le-tega. Iz tovarne smo pošiljali veliko litografskega materiala, izdelanega v naši tiskarni. Za bivšo jugoslovansko vojsko smo izdelovali ročne granate; po razpadu stare Jugoslavije je ostalo v zalogi veliko teh bomb, katere smo pozneje poslali v partizane. Izdelovali smo tudi avtomobilske tablice, katerih so se posluževale likvidatorske skupine VOS. Nekaj zaupnih naših ljudi so bili kurirji naših vodilnih funkcionarjev. V tovarni smo razpečevali veliko literature; povprečno smo dobili po 200 izvodov Poročevalca in Ljudske pravice. Vinco Urnkar, ki je bil italijanski agent, je skušal v tovarni organizirati tako imenovano Doppelavoro — italijansko fašistično organizacijo — vendar mu to ni uspelo. Ker je bil nevaren agent in ovaduh, smo zaprosili IO OF za odobritev, da ga likvidiramo.

Nekako čez dva meseca po mojem odhodu v partizane je bila v tovarni velika racija, v kateri je padla kot žrtev fašističnega terorja Vida Pregarc. Mene so na procesu, ki je bil v zvezi s to racijo, obsodili na smrt v odsotnosti. Ko so fašisti in policija pridrveli in obkolili tovarno, so že pri vratarju vprašali za mene. Verjetno je bilo vmes izdajstvo. To sklepam po tem, da so namenoma čakali do noči in šele ko je bila popolna tema, so ob reflektorjih izločali ljudi za taborišča in zapore. Ti ljudje so stali ob zidu, domači izdajalec pa je stal v

senci reflektorjev in kazal, katere naj izločijo. To sem zvedela šele po osvoboditvi.

NA POZIV: »HALT!« SMO ODGOVORILI S STRELI

V Zg. Kašlju, pod samim Kašelskim hribom stoji osamljena domačija Mazovčevih. Usoda je to družino že zgodaj povezala z naprednim revolucionarnim gibanjem. Mazovčevi fantje Vlado, Franc, Polde in Jože so že v rani mladosti okusili trdo delo, siromaštvo in izkoriščanje delovnega človeka s strani kapitali-

stov. To spoznanje jih je privedlo do odločitve, da tudi sami aktivno posežejo v revolucionarno dogajanje. Zaradi svoje aktivnosti je bila ta družina takoj po okupaciji na seznamu italijanskih ovaduhov, ki so čakali le ugodno priložnost. Vendar se jim je ta ni ponudila, ker so se fantje pravočasno umaknili ter malo kasneje skupaj z drugimi domačini formirali takojimenovalno Zaloško-kašelsko skupino. O tem, kako so ubili prvega nemškega vojaka, govori Franc Mazovec-Risto.

— V Zaloško-kašelski skupini nas je bilo okoli dvajset. Naj navedem nekatere: Franci in Maks Prijatelj, Franci Colarič-Cigo, France Pezdir, Ivan Stare, Anton Grum, Albin Grajzer, Toni in Marjan Sigulin, Ludvik Šermov, Karel Pangerčič, Tone Mahkovec, Stane Židan, Jože Kompare, moja dva brata Vlado in Polde ter jaz.

Prek naših ljudi smo bili obveščeni, da nas nameravajo Italijani hajkati. Zvedeli smo tudi za točen datum: 17. julij. Že 16. julija so se začeli zbirati v Sostrem, Zalogu in Polju. Njihove priprave smo spremljali z daljnogledom s Kašelskega hriba. Da bi se hajki izognili, (položaj za nas ni bil niti malo ugoden), smo se odločili, da se naša skupina za nekaj časa umakne na drug teren. Umetna meja med Italijo in Nemčijo je šla točno po vrhu Kašelskega hriba. Tod so ozemlje kontrolirale nemške obmejne patrle, na oni strani pa italijanske. Eni kot drugi so že očistili teren za žično ograjo, ki so jo v širini 5 m zgradili vzdolž vse umetne meje...

To mejo smo prekoračili 1 km vzhodno od Prečarja, prebrodili še potok Besnico in se napotili v smeri Vnajnjarjev in Janč. Dogovorili smo se, da bomo med potjo skušali vzpostaviti zvezo z tamkajšnjimi kmeti, ker nam je delno tudi uspelo. 16. julija okrog 18. ure smo se po-

Narodni heroj Stane Bobnar kot ranjenec v španski državljanski vojni

hrabrosti in požrtvovalnosti

nikali s kašeljke strani proti Besnici. Za zaščito skupine sta šla levo in desno po dva moža. Tedaj je naša bočna patrula, ki se je pomikala v smeri Podgrada, opazila Nemca. Hitro se je umaknila in ni je opazil. Po četurnem postanku smo nadaljevali pot prek brvi onstran potoka pri znanem Mačkovem travniku. Ko je bila celotna skupina na nasprotnem bregu, smo ostali trije iz skupine (Albin Grajzer, moj brat Polde in jaz) v zaščiti. Stali smo za debelo hrško in napeto opazovali. Zagledali smo Nemca, kako teče po stezi prek travnika in vpije »Halt!«. Verjetno je medtem opazil našo skupino. Nemci so v svoji nadutosti in zmagoslavju — do tedaj še niso pri nas nikjer naleteli na odpor — očitno popolnoma pozabili na opreznost. Brezbrizno so se v majhnih skupinah ali celo posamič sprehajali po naši zemlji in se obnašali kot naduti gospodarji. Niti slutiti ni ta »fric«, kakšen sprejem mu pripravljamo. Kdo se sploh upa postaviti po robu pripadniku nepremagljivega Vermahta — si je verjetno mislil. Z Albinom Grajzerjem sva streljala istočasno in ga oba zadela. Ko smo pritekli k njemu, je ležal vznak in stokal: »Jaz sem ranjen.« Ker je bil zadet v srce, je kmalu izdihnil. Vzeli smo mu dokumente, orožje in ostale stvari ter ga slekli. Potem smo nadaljevali pot in se pridružili skupini.

nega, prav tako 5 zabojev municije in mitraljez. Izdan je bil nalog, da se to orožje odnese v hribe. Po nalogu Jožeta Moškriča-Pepeja smo se zbrali v Zadovskem hribu, imenovanem Pokurnik. Bilo nas je okoli 30. Po seznamih smo ugotovili, koga vse so Italijani iskali, ker so bili že močno kompromitirani in

v nenehni nevarnosti, da bodo aretirani. Taki so šli v partizane, oziroma ustanovili Molniško četo, drugi pa so se vrnili na terensko delo.

Tu smo se oborožili in smo se potem že kot Molniška četa napotili na Molnik. Komandir čete je bil Jože Moškrič, komisar pa Franc Kocijančič. Ta četa je delovala nekako do decembra l. 1941, nakar je odšla v sestav II. grupe odredov. V času svojega obstoja je bila četa precej aktivna. Tako je v Zadvoru napadla italijanskega izdajalca, zatem napadla vlak med Lazami in Zalogom in nemško obhodno patruljo pri Vipavcu. Tu je bil en Nemec ranjen. Poleg tega smo napali tudi italijansko preskrbovalno kolono v bližini Repč na cesti Šmarje—Podlipoglav.

SKOK KONJIČKA NA SAHOVSKI DESKI

Milan Zabukovec-Miloš je doma iz Zadobrove. Našli smo ga na Prulah, kjer sedaj stanuje. Nerač govori o sebi in o svoji hrabrosti, katero je nešteto izprijal v NOB, za kar je prejel najvišje vojaško odličje — red narodnega heroja. Poleg tega je nosilec devetih odlikovanj in rezervni polkovnik JLA. Ta neustrašni junak je, največkrat sam izvajal neverjetno drzne in tvegane akcije ter prizadeval okupatorju hude preglavice. Pričevanje o njegovem junaštvu in hrabrosti so postala še domala legenda, vendar so našim občanom še malo znane. Naprosili smo ga, naj nam iz bogastva medvojnih dogodivščin pove kaj nezabnega.

— Med vojno sem bil večji del spremljevalec najvišjih osebnosti našega osvobodilnega gibanja: Kardelja, Mačka in Leskoška. Ko se je glavni štab NOV in POS umaknil iz Ljubljane, je nas nekaj fantov Ivan Maček-Matija izbral iz vrst II. grupe odredov za spremstvo. Seveda je bilo več takih, lahko rečem dramatičnih trenutkov, ko so odločale sekunde. Zavedal sem se svoje odgovornosti, ki jo kot spremljevalec vodilnih osebnosti našega boja prevzemam nase. Še v mirnem času je težko spremljati vodilne osebnosti, kaj šele v vojni, ki prežijo nevarnosti z vseh strani in na vsakem koraku.

Spominjam se dogodka med roško ofenzivo. Italijani so se nam približali na nekaj metrov. Drugi so se umaknili, jaz pa sem

ščitil njihov umik sam stoje, s puškomitraljezom v roki toliko časa, dokler se niso vsi umaknili. Ob neki drugi priliki, ko sem spremljal tovariša Leskoška na Primorsko, je bil ranjen narodni heroj Janko Premrl-Vojko. Bilo je to nekje na Črnem vrhu nad Idrijo. Tovariša Luko sem spremljal do vasi Ogrsko pri Gorici, kjer sem se sešel s tovarišem Alešem Beblerjem, jaz pa sem z nekaj kurirji mobiliziral primorske Slovence za našo vojsko. Pri vsaki hiši, kjer smo se oglasili, smo pustili nalog oziroma povelje OF, da Italijani ne bi izvajali represalij nad svojci. Tako so se lahko izgovarjali, da so bili pač mobilizirani. V vasi Kopriva na Krasu so nas ob neki priliki obkolili Nemci. V kritičnem trenutku sem ustrelil njihovega komandanta. Med Nemci je nastala trenutna zmeda, kar smo izrabili in se prebili. V Trnovskem gozdu smo bili ob zadnji nemški ofenzivi leta 1944 v neki jami. Stražar, ki je stražil vhod v jamo, je neznanokam izginil. Skočil sem ven in se spoprijel z Nemcem, ki je šel proti jami, in ga ubil. Ta trenutek so izkoristili tovariši in se umaknili. Ob ka-

in zavpil: »Roke kvišku!« jim pobral orožje in brez sledu izginil.

Zdi se mi, 10. maja leta 1944 sem spremljal tovariša Ivana Mačka-Matija v Drvar. Z nami je bil tudi Eda Brajnik-Stefan. Tja smo kar dobro potovali, saj smo do Korduna jezdili na konjih, naprej pa smo šli peš, del poti pred Drvarjem smo se vozili celo z ozkotirno železnico. V Drvar smo prispeli dan pred napadom, to je 24. maja. Zvečer smo v tamkajšnji kino dvorani gledali neki ruski film. Zamislite si razkošje: sredi vojne vihre si lahko privoščijo kino predstavo! Spali smo v neki hiši blizu delavnic vrhovnega štaba. Zjutraj me je zbudilo močno bobnenje. Težki bombniki so nas preletavali in odmetavali svoj smrtonosni tovor, tako da je bila v kratkem času vsa dolina Drvarja zavita v gost dim eksplozij in požarov. Mislili smo, da bodo okupatorji samo bombardirali in smo polegli v bližnji rov. Ko pa se je prvo bobnenje poleglo, so avioni privlekli jadralna letala in že so se spuščali prvi padalci. V tem peklenskem plesu si se res težko znašel, toda treba se je bilo hitro odločiti.

ji hčerko Anico sežgali v Auschwitzu v plinski celici. Koliko gorja je pretrpela ta slabotna, krhka ženica. Naj nam sama pove, kako je bilo.

ANTONIJA OSTREŽ-Okretič

— Ko se je leta 1941 sin vrnil iz vojske, kjer je služil vojaški rok, sva skupaj brskala po ostankih nekdanjega vojaškega skladišča v Zadobrovi. Zbrala sva precej municije in bomb. To smo pozneje oddali v hribe. Spomladi leta 1942 je šel sin Jože v partizane in tam padel v Besnici maja 1942, ko so se enote II. grupe odredov prebijale na Štajersko. Hčerka Anica je odšla maja 1942 v partizane, toda l. 1943 se je vrnila v Ljubljano, kjer je imela nogo ranjeno od žuljev. Bila je seveda izdana in fašisti in belogardisti so jo prišli iskat ter jo odpeljali v sodne zapore na Miklošičevi cesti. Po kapitulaciji Italije so jo Nemci izpustili, toda belogardisti so čez nekaj dni znova prišli ponjo in jo odpeljali v Ljubljano, od tu pa naprej v taborišče Auschwitz, kjer je bila sežgana v plinski celici. Mene so belogardisti iz Polja aretirali sredi ceste ter me peljali k zaslišanju. Tam so me mučili in pretepali, da sem bila vsa krvava in še danes ne slišim na eno uho — tako so me tepli po glavi. Ker je bilo hčerki v sodnih zaporih težko, sem ji za odganjanje temnih misli odnesla dva metra rdečega platna. Iz tega je naredila oblazinjeno srce. Potem je izrezala iz črnega platna črke in na srcu naredila napis: Moji mami! ključ in zaporne rešetke, sredi rešetk pa majhno sliko, ki je simbolizirala odvzeto svobodo. Na notranji strani je nalepila sliko in na njeni hrbtini strani napisala naslednje verze, ki jih je sama sestavila:

K tebi, mamica, sem želela, ko za svobodo sem trpela, po mučnem času ječe te izpolnile naše bodo se želje. 8. VIII. 43 Tvoja hčerka Anica

ZIVLJENJE JE TAKO MALO POMENILO

Ivan Anžur je mojster v kovinarski delavnici papirnice Vevče. Še danes se živo spominja tistih težkih in dolgih štiriindvajset ur, ki jih je prebil na Urhu v krempljih belogardistov. Zločinci, kakršen je bil Stane Kukovica in njemu podobni, so se v tem gnezdu sadistično poigravali s človeškimi življenji. Življenje je tedaj pomenilo bore malo. O tem pripoveduje tovariš Anžur.

— Aretirali so me doma okoli 10. ure dopoldan 22. decembra leta 1943. Ker sem imel nočno službo, sem bil v postelji. Bil sem v rajonskem OF odboru občine Dobrunje. V hišo so vdrl trije belogardisti, in sicer sami domačini iz Zadobrovi in Dobrunje. Rekli so mi, naj se takoj oblečem in grem z njimi. Napotili smo se peš na Urh, kamor smo prispeli

(Konec na 6. str.)

ZBORNO MESTO JE BILO NA POKURNIKU

Staneta Kebra smo našli na njegovem domu v Zadvoru. Prijazno se je odzval naši želji ter

Partizan STANE KEBER

nam povedal nekaj zanimivih podrobnosti o ustanovitvi Molniške čete, v kateri je bil od prvega dne tudi sam.

— Molniška četa je bila ustanovljena 13. julija leta 1941. Nekako neposredni vzrok njene ustanovitve so bili Italijani sami. Dan prej smo namreč zvedeli, da bo 12. julija racija. Partija je izdala nalog, da se vsi tovariši umaknejo. Vsi tisti, ki so se držali navodila Partije in se umaknili, so se aretaciji izognili. Nekaj orožja smo imeli zakopa-

Skupina borcev NOB — sedi narodni heroj Milan Zabukovec

pitulaciji Italije sem bil v Plaškem pri Kapeli na Hrvaškem. Ko smo se vračali v Slovenijo, smo med potjo v Generalskem stolu razorožili 500 črnosrajčnikov in jih z vsem orožjem prepekljali v Črnomelj. Tu smo se poslužili zvijače. Ker nas je bilo vsega skupaj le osem, nismo mogli drugače. Skupaj s sedaj že pokojnim narodnim herojem Albinom Grajzerjem in še enim tovarišem smo se napotili v Generalni stol in zahtevali od fašistov, naj se takoj predajo. Natvezali smo jim, na smo visoki komandanti partizanskih enot, ki so razvrščene okoli postojanke in samo čakajo povelja za napad. Oni so temu verjeli in se predali. Postojanko smo skupaj s fašisti zapustili domala v zadnjem hipu, kajti že čez pol ure so semkaj prišli Nemci. Večkrat se je zgodilo, da sem se sam napotil v gostilne, kjer so popivali Italijani. Vstopil sem skozi zadnja vrata ali pa skozi okno

Naša sedmerica iz spremstva se je začela umikati prek reke Unec. Ko smo dosegli nasprotno obalo, smo šli na položaje nad votlino, v kateri je bil tovariš Tito. Ko je tovariš Kardelj padel pred votlino njegov zvesti spremljevalec, sem ga za trenutek zamenjal jaz in tovariša Kardelja spremil v gozd. Potem smo se umikali skupaj z vrhovnim štabom. Ko smo se dodobra oddahnili, smo se vrnili v Slovenijo. Pot nazaj je bila mnogo težavnejša. Nekajkrat smo padli v ustaške zasede. Sele na Stražnjem vrhu v Beli krajini smo se končno oddahnili.

»K TEBI, MAMICA, SEM ŽELELA, KO ZA SVOBODO SEM TRPELA!«

Tovarišica Antonija Ostrež-Okretič živi v Zgornji Zadobrovi že 26 let. Nerada se spominja tistih strašnih dni, ko je zvedela, da ji je padel sin Jože in da so

Mar pritožba res ni mogoča?

Na prvi seji skupščine stanovalcev stanovanjskega podjetja Ljubljana Moste-Polje, ki je potekala v dokaj burnih okoliščinah, so delegati zahtevali odgovore in pojasnila na nekatera vprašanja v zvezi s točkovanjem, novimi najemnina in načinom gospodarjenja stanovanjskega podjetja. Na vprašanja je odgovoril direktor stanovanjskega podjetja tovariš Girandon. Prepričani smo, da bodo vprašanja in odgovori zanimali naše bralce, zato jih v celoti posredujemo.

Stanovalci se pritožujejo, ker se število točk na odločbah ne ujema s številom, ugotovljenim ob popisu stanovanja. Zakaj so nastale te razlike?

Odgovor:

Razlike na odločbah so nastale, ker smo začeli s popisovanjem sorazmerno zgodaj, še preden so bili izdani vsi potrebni akti mestnega sveta. Točkovanje komisije so bile sestavljene iz raznovrstnih ljudi, ki smo jih angažirali na zavodu za zaposlovanje delavcev. Tudi priročnik se je naknadno menjal. Prav zategadelj so bili naknadni popravki nujni, ker so bile pri kontroli popisane gradiva ugotovljene napake. Stanovanjsko podjetje pa je naredilo napako, ker sprememb ni pravočasno javilo stanovalcem.

Vprašanje:

Rečeno nam je bilo, da se proti raznim nepravilnostim lahko pritožimo. Na odločbah pa piše, da pritožba ni mogoča. Zakaj ne?

Odgovor:

Pri določanju stanarin je stanovalcem zagotovljeno sodno varstvo njihovih pravic, ki je verjetno učinkovitejša kot običajna pritožba v upravnem postopku. Stanovalci lahko v 30 dneh po prejemu odločbe vložijo pri občinskem sodišču zahtevo za določitev stanarine. Sodišče izda v nepravdnem postopku sklep, ki nadomestuje odločbo o stanarini. Naše podjetje je želelo v korist stanovalcem rešiti vse sporne primere neposredno z njimi, še predno bi ti spori prišli pred sodišče. Zato smo povabili vse nezadovoljne stranke na razgovor.

Vprašanje:

Na kakšni osnovi imajo stanovanjska podjetja pravico zahtevati najemnino nazaj?

Odgovor:

Stanovalci so dolžni plačati revalorizirano stanarino od 1. avgusta 1965 dalje; to odločata zakon o ugotovitvi vrednosti stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov (Ur. l. 34/65) in odlok o določitvi in plačevanju akontacije na nove stanarine in najemnine za okraj mesta ljubljane (Glasnik 38/65).

Vprašanje:

Kolikšna so sredstva, ki jih je stanovanjsko podjetje dobilo iz skladov HS, in ali so bili saldi preneseni na posamezne hiše?

Odgovor:

Sredstva HS, ki smo jih prejeli od komunalne banke, znašajo 102 milj. S din. Deponirana so na račun stanovanjskega podjetja in se smejo izkoristiti samo za investicijsko vzdrževanje. S sredstvi torej pri SP le upravljamo in jih nadzorujemo, trošili pa jih bomo na podlagi investicijskega programa, ki ga pripravljamo. Sredstva se bodo lahko prelivala med posameznimi hišami v obliki kreditov.

Vprašanje:

Kako je z garancijskimi roki, kdo bo izvajal te postopke?

Odgovor:

Prav sedaj skušamo zbrati vse zapisnike o tehničnih prevzemih od ljubljanskega in-

vesticijskega zavoda. Ugotovljamo, da so zapisniki razneseni in jih bo težko vse zbrati. Potrebujemo jih nujno in takoj, ker bomo le tako na podlagi komisijskih ogledov lahko zahtevali od izvajalcev potrebna pravila. Prav bi bilo, da hišni sveti pomanjkljivosti, ki so jih dolžni popraviti izvajalci v garancijskem roku, takoj javijo stanovanjskemu podjetju, da bi lahko ukrepali.

Legenda o hrabrosti in požrtvovalnosti

(Nadaljevanje s 5. str)

okoli 10.30. Tu so me zaprli v neko klet in mi niso dali ničesar jesti do naslednjega dne, ko so me vodili na morišče. Ko je prišel v klet Kukovica, sem ga vprašal, kaj bo z menoj. Odgovoril mi je, »da take mi pospravimo«. Klet sicer ni bila zaklenjena tako da sem šel lahko ven, toda dobro sem vedel, da ven ne smem, ker so oni hoteli doseči prav to: čim bi se pokazal zunaj bi streljali in se potem izgovarjali, da so me ustrelili na begu. Notranjost kleti je bila sveže prepletkana. Ker pa na nekaterih mestih ni bilo dobro ali pa nič prepletkano, so se videli madeži strjene krvi — znak, do so v kleti svoje žrtve silno mučili. Jaz sem že tu v kleti skoval načrt za beg. Nisem se upiral, ko so naslednjega dne zvečer ob 23. uri prišli pome, kajti če bi se uprl, bi me zvezanega odpeljali na morišče in v tem primeru bi bil vsak poskus bega nemogoč. Ko so vstopili, sem ležal bos na tleh. Hotel sem obuti čevlje, toda rekli so mi, naj se ne obuvam, ker me bodo tako sezuli. Potem so mi dovolili, da sem čevlje vsaj nataknil — toda zategnil sem vezalke, ker sem računal na beg. Belogardist Stane Kukovica me je z eno roko prijel za levico, z drugo pa mi je potiskal nabito pištolo pod lakot. Drugi me je držal za desnico, tretji pa je šel s puško, pripravljeno za strel, za menoj. Peljali so me kakih dvesto metrov daleč v gozd. Vse straže so predhodno umaknili s poti. Tedaj pa sem se v trenutku otresel spremljevalcev in padel. Vendar sem dobil dva strela v levico, in sicer od Kukovice. Takoj sem se pobral in stekel. Toda že po nekaj korakih sem padel v jamo, ki je bila izkopana zame. K sreči je bila plitva. V tem hipu je eksplodirala ročna

Vprašanje:

Kako bo urejeno plačevanje razlik?

Odgovor:

Plačevanje razlik od 1. avgusta 1965 je predpisano z odlokom mestnega sveta. Razlike bodo plačevali stanovalci v več obrokih. Stanovalci, katerih skupne razlike bodo manjše od višine dvojne revalorizirane najemnine, bodo razliko lahko plačali v treh obrokih, vsi drugi pa v šestih. Stanovalcem, ki so plačevali višjo akontacijo, kot je valorizirana najemnina, bomo

razliko pričeli obračunavati že pri prvi najemnini.

Vprašanje:

Koliko bo znašal procent od najemnin, potreben za čisti dohodek stanovanjskega podjetja?

Odgovor:

Procent od najemnin, ki ga bo stanovanjsko podjetje porabilo za svoje upravne stroške, se bo gibalo med 6% in 8%. Pri tem je treba poudariti, da imamo v okviru stanovanjskega podjetja tudi oddelek za planiranje in izgradnjo industrije, ki tudi ustvarja dohodek podjetja.

granata, ki jo je za menoj vrgel belogardist, in me ponovno ranila. Toda sedaj nisem čutil ničesar več, marveč sem se pobral in tekel in tekel, kar sem mogel proti Dobrunjam, nato kar skozi vas in se tam za trenutek skril.

Zasledovalci so potem pri tej hiši preiskovali, kjer je lajal pes in so mislili, da sem še tam. Nato so me iskali doma, jaz pa sem bil že skrit na varnem v papirnici in se skrival tam, dokler nisem malo okreval.

To so izpovedi ljudi, ki so se v najusodnejšem trenutku naše zgodovine skupaj z neštetimi drugimi borci postavili po robu okupatorju in domačim izdajalcem ter žrtvovali svojo mladost in zdravje za plemenite cilje osvobodilnega boja. Istočasno pa se spominjamo vseh žrtev, ki so padle v boju za našo pravično stvar in se klanjamo njihovemu spominu.

Vojaški vojni invalidi za 25. obletnico vstaje

Od leta 1960 dalje organizira Zveza združenj borcev — invalidska komisija občine Ljubljana-Moste-Polje, športno tekmovanje v počastitev »Dneva borca« in občinskega praznika. To tekmovanje se odvija med invalidi naše občine in delavci-športniki, ki so zaposleni v gospodarskih organizacijah v občini. Letošnje tekmovanje v dnevi od 20. do 30. maja je bilo organizirano pod geslom »25. obletnice vstaje slovenskega naroda« ter združeno s počastitvijo občinskega praznika.

Tekmovalo je 27 ekip s 116 tekmovalci iz 13 gospodarskih organizacij. Tekmovalo se je v balinanju, kegljanju in streljanju z zračno puško. V posameznih tekmovalnih panogah so ekipe osvojile naslednja mesta: Balinanje, sodelovalo je 9 ekip, prvo mesto je dosegla »Bolnica Polje«, drugo mesto ekipa »Indos« in tretje mesto »Invalid«. V kegljanju je sodelovalo 10 ekip, ki so se razvrstile, »SAP«, drugo mesto »Slovenija ceste« in tretje mesto »Izolirka«. V streljanju je sodelovalo 8 ekip, prva tri mesta pa so zasedli »Saturnus«, drugo »Invalid« in tretje mesto ekipa »Indos«.

Moramo poudariti, da je ta športna manifestacija postala že tradicija ter se tekmovanja udeležuje vedno več delavcev-športnikov, katerim so vojaški invalidi enakovredni nasprotniki. Zanimivo je, da v vseh dosedanjih tekmovanjih, ni prišlo do razprtij in protestov, kar je značilno za razna tekmovanja, ko marsikateri športnik ne more prenesti poraza. Tekmovali smo v tovariškem vzdušju in se med tekmovanjem vsodbujali v pravem športnem duhu.

Invalidska komisija je ob zaključku pripravila tovariško srečanje vseh nastopajočih v Invalidskem klubu. Ob tej priložnosti je predsednik komisije Peter Šterk povedal nekaj svojih misli ob 25. obletnici vstaje ter razdelil zmagovalnim ekipam prvih treh mest lepa spominska darila. Pri zakuski smo obujali spomine na preteklo tekmovanje z željo, da se športniki še srečamo med seboj ter zapeli nekaj partizanskih pesmi.

Ob zaključku ne gre prezreti lepe geste nekaterih kolektivov, ki so, kot prejšnja leta, tudi letos finančno podprli to tekmovanje.

Ivan Kuhar

1. julijem, končali pa ob zaključku šolskih počitnic. Dnevno bo v bazi letovalo okrog 50 otrok z osn. š. Ketteja in Murna in Vide Pregarc. Omenjeni šoli sta se zadolžili, da bosta poskrbeli za vzgojni kader, ki bo nudil primerno vse-

za kar bo poskrbelo gostinsko podjetje Moste.

Prepričani smo, da bodo starši slej ko prej spoznali cenovitost letovanj. Zato pričakujemo, da se bo število dnevnih letovanj otrok v kratkem času znatno povečalo.

Gostišče na Gmajni prijetna turistična točka

bino zabavnega in razgibanege programa. Naša zveza DPM pa je poskrbela tudi za dobro informiranost staršev z letošnjim letovanjem otrok.

Dnevno bodo otroci letovali od 8. do 16. ure za 300 S din. V to ceno sta vračunani malica in kosilo (enolončnica),

Direktorju gostinskega podjetja Dušanu Petroviču smo zastavili naslednja vprašanja:

Zanima nas, kaj vas je vodilo, da ste prevzeli v upravljanje bazo Na gmajni in kakšni so nadaljni načrti vašega podjetja glede razširitve tega turističnega objekta?

— Naše gostinsko podjetje je prevzelo v upravljanje bazo na gmajni predvsem zato, ker so naravne lepote, mir in okolica zelo pomembni faktor za dobro počutje naših gostov. Sam prostor okrog baze je primeren tudi za parkiranje. Sicer pa je baza prav toliko oddaljena, da je dostopna tudi obiskovalcem brez prevoznih sredstev. Poleg tega baza še to prednost, da razpolaga z otroškimi igriščem.

V kratkem času našega upravljanja smo že imeli zabavne prireditve, na katerih so sodelovali znani ansambli, kot npr. trio Lojzeta Slaka itn. Te prireditve smo organizirali predvsem v reklamne namene z željo, da naši občani spoznajo novi turistični center v naši občini. Naša nadaljnja prizadevanja ob tem pa temeljijo tudi na tem, da gostom nudimo kvalitetne in cenene storitve. V ta namen smo naredili bazen, v katerem imamo vedno na razpolago lepe postviri. Če pa bo poslovanje v tem objektu aktivno, bo naše podjetje v najkrajšem

času poskrbelo tudi za dodatno dozidavo in razširitev objekta. Upamo, da bo gostišče kmalu doseglo popolno afirmacijo tudi med občani, ki so ljubitelji dobre kapljice.

Tudi mi smo prepričani, da bo odslej naprej vprašanje baze Na gmajni zadovoljivo rešeno. Naša občina pa je po dolgem času dobila nov gostinsko-tristični objekt.

V prejšnji številki Naše skupnosti smo po naslovu »Ali je vprašanje baze Na gmajni rešeno?« zapisali nekaj ugotovitev z nedavnega posvetovanja o delovanju in vsebinski ustreznosti delovanja baze Na gmajni. Med tem pa je prevzelo upravljanje baze gostinskega podjetja Moste. Zato smo se odločili za to številko pripraviti kratek razgovor s sekretarko občinske zveze društva prijateljev mladine tovarišico Nado Majcnovo in z direktorjem gostinskega podjetja Moste tovarišem Dušanom Petrovičem.

Tov. Nada! V zadnji številki Naše skupnosti smo zapisali nekaj ugotovitev s posvetovanja o izkoriščenosti in vsebinski ustreznosti delovanja baze Na gmajni. Ob zaključku redakcije pa smo izvedeli, da je upravljanje tega objekta prevzelo gostinsko podjetje Moste. Zato nas zanima, kako je urejeno vprašanje dnevnih letovanj šolske mladine.

— Prav tako kot prejšnja leta, bomo tudi letos pričeli z dnevnim letovanjem otrok s

V PREUREJENEM VRTU VEČ GOSTOV

Gostinsko podjetje Moste si nedvomno prizadeva za dobro počutje svojih obiskovalcev. Tako so npr. pred nedavnim s prostovoljnimi delom in majhnimi stroški preuredili zunanjo podobo vrta. Tla pod košatimi postanji so prevlekli z asfaltno prevleko in postavili nov paviljon, v katerem se lahko gostje zadržijo tudi ob slabem vremenu.

V preurejenem vrtu je čedalje več obiskovalcev, posebno v popoldanskem času, kar se seveda pozna tudi v ekonomskem uspehu gostinskega podjetja. I. K.

Delovna akcija Sava 66

IZ GEJZIROV

Ni drugače...

Po težakem delu se prileže svežina vodnih curkov, s katerimi se umiješ

Podobno kot prejšnja leta, sodelujejo tudi letos mladinke in mladinci iz Beograda, Ljubljane, Sarajeva, Zagreba in mnogih drugih mest pri gradnji savskega nasipa pri Zagrebu. S to gradnjo naj bi v bodoče preprečili vsakoletne poplave kmetijskih površin, zaščitili prebivalce Moslavine, letališča Pleso in ne nazadnje tudi izgradnjo savskega pristanišča.

Letošnje delovne akcije Zagreb — Sava 66 se je iz ljubljanskih občin udeležilo 84 brigadirjev, med katerimi nosi levji delež občine Moste-Polje kot koordinator in organizator brigade pod nazivom XXI. LMDB Ane Zihlerl. To delovno brigado sestavljajo večji del srednješolci.

V naselju »7 sekretarjev

SKOJA«, ki so ga mladji brigadirji imenovali »GRAD MLADOSTI«, je v tem času zelo živahno. Na trasi je trenutno 1.000 mladih brigadirjev iz vseh mest naše domovine. GRAD MLADOSTI je najbolj urejeno naselje kar smo jih dosedaj obiskali. Gradeno je po standardnih merilih in opremljeno z vsemi priključki, obkroža pa ga novozasajeni park, v katerem so postavljeni različni športni objekti. Zato je tudi počutje brigadirjev več kot zadovoljivo.

Delo na nasipu traja dnevno 6 ur in je sekundarnega značaja, kajti organizatorji so primarno vsebino dela posvetili predvsem kulturnemu in zabavnemu življenju mladine, spoznavanju delovnih navad

in ne nazadnje razvijanju prijateljskih odnosov med brigadirji posameznih republik. Za mlade brigadirje je organizirana vrsta tečajev, izmed katerih so najbolj obiskani tečaj za voznike osebnih avtomobilov, za foto in kinoreporterje, radioamaterje itn.

Bogat kulturni program pa nedvomno nudi živahno razvedrilo in dobro počutje mladine. Seveda za tem tudi ne zaostaja športna dejavnost, ki je najbolj obiskana in najbolj množična.

Ob zaključku naj še zapišemo, da je med brigadami organizirano tekmovanje za trak »7 sekretarjev SKOJA«. Upamo, da bo tudi XXI. LMDB Ane Zihlerl dobila to največje priznanje.

Ivan Kuhar

Vsako leto v mesecu maju sprejemamo ob Titovem rojstnem dnevu v zvezo mladine pionirje, ki so dopolnili štirinajsto leto starosti.

Letošnji sprejemi v zvezo mladine so bili še bolj svečani kot prejšnja leta, ker so tesno sovpadali s prireditvami in proslavami ob dnevu mladosti. V organizaciji zveze mladine je bilo sprejetih 540 novih članov na slovesen način, kot to določata statut in programska načela zveze mladine Jugoslavije.

Vsi sprejemi so bili združeni z različnimi kulturnimi prireditvami in krajsimi izleti v znane kraje iz narodnoosvobodilne vojne. Za tako bogate programe gre zahvala vodstvom in mentorjem aktivov zveze mladine na osnovnih šolah.

Prepričani smo, da bodo slehernemu posamezniku ostali nepozabni trenutki s sprejema, istočasno pa želimo novospregitim mladincem mnogo delovnih uspehov v krogu starejših mladincev.

I. K.

ga. Mi smo bili v vaših letih popolnoma drugačni, resnejši, zrelejši in manj pokvarjeni. Najraje bi zatulila toda vedela sem, da bi s tem lekcija trajala še trikrat dalj časa. Premišljevala sem le: je mar Mitja res huligan, huligan zato, ker ima dolge lase, zato, ker ima moderno obleko, zato, ker ima... Mama pa je ogorčeno nadaljevala: »Tudi ti si navaden huligan (besedico »huligan« je poudarila in jo izgovorila z nekakšnim gnusom). Nikoli te ni doma (premišljevala sem, po čem to sklepa, ker nje tudi ni po cel dan domov; honorar pač vrže lepe denarce) samo na zabave hodiš z nekim fantom tvoje vrste. Povej mi, je že sploh minila kakšna »pasja procesija« brez vajinega spremstva...? Poslušaj me, Tea: ko sem bila jaz še majhna, takrat, takrat nisem imela inozemskih oblek in puloverjev, takrat nisem smela na ples in tudi na zabave ne. Poglej, kaj vse ti nudim jaz, mnogo več, kot so takrat nudili nam. Kupim ti obleko, kupim ti...« »Da, mama, za denar mi lahko kupiš obleko...« V meni se je nekaj pretrgalo in me zbolelo. Solze so mi pričele teči po licih: »Pa mi kupi tvojo ljubezen in tvoje srce, da me bosta grela v urah in urah, dnevi in dneh, v letih, ko me puščaš samo v tej betonski jetnišnici imenovani mesto. Gradite nov svet, svet dobrin, pri tem pa pozabljate na nas. Mama, ti ne veš, kako mrzel je naš dom, kadar te ni: kamor pogledam, povsod sivina, ki ubija dobro in lepo v meni. Nisi me videla rasti, nisi me videla smejeti se, nisi vedela za moje majhne skrivnosti, ne, nisi mi podarila svoje nežnosti. Zato pa imam vse, kar se da kupiti z denarjem in sem huligan. Kako srečna generacija, ki ji nudijo vse, prav VSE!« Mama je stala sredi sobe. Tiho me je gledala. Na obrazu se ji je mešala žalost in presenečenje s službenimi skrbmi, kajti dlje časa se je zamudila z menoj, kot je nameravala. Počasi, kot da se prebujajo, je šla k vratom. Dejala sem ji: »Jutri bo nov dan. Saj sto sone bo razprševalo svojo mlačno svetlobo nad konstrukcijami cementa in železa. Cel dan bom sama s svojimi težkimi mislimi. Zvečer pa greva z Mitjo na zabavo, kjer bova za kratek čas zamenjala vsakdanjo sivino z negotovo črno sanj o najini prihodnosti.«

TEA

RUDIJA ŽELEZNIKA NI VEČ MED NAMI

Neizprosna smrt nam je iztrgala iz naše srede še enega naših najstarejših družbenih delavcev in dolgoletnega knjižničarja v slavistični knjižnici na ljubljanski filozofski fakulteti — RUDIJA ŽELEZNIKA.

Njegova smrt je bolesto odjeknila med prebivalci Zelene jame, Most in Kodeljevega, saj smo z njim izgubili človeka, ki je bil zgled predanosti in nenehnega ustvarjalnega dela za dobro naše socialistične družbe.

Življenjska pot Rudija Železnika je bila trda, toda vsebinsko zelo bogata. Bil je v Rusiji kot prostovoljec med prvo svetovno vojno. Domov se je vrnil leta 1919, obogaten z novimi izkušnjami, ki si jih je tam pri-

dobil in jih je zelo koristno uporabil v svojem nadaljnjem delu. Med drugo svetovno vojno je bil aktivist OF — tudi njegov sin Vinko je bil že leta 1941 zaradi aktivnega dela za OF obsojen na 7 let zapora, po kapitulaciji Italije pa se je pridružil partizanom.

Rudij je bil polnih osemnajst let odbornik v OF in SZDL Zelena jama, petnajst let pa je vestno in požrtvovalno opravljal posle blagajnika v isti organizaciji. Blagajniške posle je prevzel že leta 1946 in sčasoma pri tem delu spoznal veliko število občanov. Pri ljudeh je bil izredno priljubljen. To spoštovanje in ugled si je pridobil s svojo skromnostjo, poštenjem in marljivim delom. Nikoli ni tarnal, da česa ne zmore, kljub temu da je bil že v letih. Pri pobiranju člana-

rinc je večkrat prehodil dolge kilometre. To pa je znal odlično izkoristiti, saj je za organizacijo pridobil

okolj 500 novih članov. S svojim nastopom, smislom za humor in prijaznostjo je osvajal ljudi. Zato so bili

redki tisti, ki so mu odklonili prevzem izkaznice ali plačilo članarine. Skratka, bil je vzor vztrajnega in požrtvovalnega aktivista.

Delo knjižničarja v slavistični knjižnici je opravljal nepretrgoma 45 let vse do svoje smrti. Ta knjižnica je bila v nekem smislu delo njegovih rok, del njega samega. Od leta 1920, ko je nastopil službo v njej, pa do danes je narasla od nekaj sto na 40.000 zvezkov. Za vztrajno in požrtvovalno delo v korist naše družbe je bil odlikovan z medaljo za delo, dobil pa je tudi dve diplomi.

Živahno je tudi športno deloval in je bil strasten navijalec »črno belih«. Smrt ga je doletela na bežigranskem stadionu med vztrajnim bodrenjem svojih ljubljencev.

Ime Rudija Železnika bomo prebivalci Zelene jame, Most in Kodeljevega ohranili trajno v svojih srcih. Slava njegovemu spominu.

»Krasna si, hči planin«

Delavsko kulturno društvo Svoboda Zalog je priredilo v ponedeljek 30. maja ob 60-letnici pesnikove smrti večer Simona Gregorčiča pod naslovom Krasna si, hči planin. Uvodno besedo je imel režiser gledališke skupine Ivan Lukančič, v nadaljevanju pa so člani skupine deklamirali in zborovali pesnikove pesmi. Poslušalcem je bilo najbolj všeč izvajanje zborovske pesmi pod naslovom Svarilo, ki jo je za zbor priredil Mavricij Slatnar. Ves dohodek je gledališka skupina poslala za ureditev pesnikove rojstne hiše v Vrsnem.

Vilko Sluga

Čas, ko smo vsi športniki

Ni ga, ki ga ne bi vroče poletno sonce zvabilo v vodo. Ko začne v juniju pritiskati vročina, komaj čakamo popoldneva, ko je delovno dopoldne mimo in odidemo na kosilo, po kosilu pa na kopanje.

Kopanje, čeprav take športne panoge ni, je najbolj množičen šport poleg naše vsakdanje hoje. Ker pa šport krepi telo in duha, nam pomaga, da stopimo sveži na delovno mesto, da smo zdravi in zadovoljni, zato je naša nuja.

Žal za to nimamo pogojev. V Ljubljani so 4 bazeni, Sava in Ljubljanka. To je vse, kar je na razpolago Ljubljancem v vročih dneh. Čeprav bi bilo nujno potrebnih še nekaj kopališč, nimamo posluha za to. Eno izmed štirih obstoječih je v Vevčah. Vzdržuje ga papirnica, ker ve, da je to najboljše razvedrilo, ki ga lahko nudi delavcem in njih otrokom, obiskujejo ga pa vsi Ljubljanci — verjetno ga ni, ki se še ni kopal v Vevčah.

Toliko za uvod, sedaj pa še nekaj več o kraju, kjer se bomo v poletni vročini največkrat hladili.

Papirnica torej vzdržuje ta objekt, zato imajo člani tega kolektiva brezplačen vstop na kopališče. Pravzaprav je na-

vilno se razumimo) prosim: Vse je lepo: prijeten bife, nove deske za sončenje, tople tuše, slačilnice in senca, le nekaj me moti (oprostite, upravljalci):

— bolj kot obadaj so nadležni mladi nebrzdanci, ki porinejo glavo pod vodo vsakega, ki se mu vidi na obrazu, da ne bo nudi odpora. »Slovenska« beseda za to je »tunkanje«.

Resda v Vevčah zaradi tega še ni bilo nesreče, toda pred

kratkim je že bilo nekaj uto-pitev zaradi tega. Dejstvo je, da si ženske ali dekleta brez spremstva ne upajo v vodo. Že lani smo zato predlagali, da bi nekdo pazil na red v kopališču. Svarimo, da ne bo prepozno!

— Pa še nekaj (že lani smo opozorili): urejen naj bi bil prostor za športne igre. Stroški bi bili majhni, bolje pa bi se počutili tisti, ki tekajo za žogo ali skačejo za njo, in oni, ki se leže predajejo soncu.

Posnemanja uredno

Mnogim športnikom, ki si brez finančnih sredstev ne znajo zamisliti napredka, so letošnji uspehi moških strelcev dokaz, da za prave športnike ni nobene nepremagljive ovire. Občinski strelski odbor se je po enoletni prekinitvi, torej še v težjem položaju kot lani, ponovno lotil organizacije in izvedbe občinske lige tekmovalstva. Osem strelskih družen, med njimi dve s po dvema moštvoma, je od januarja do maja, torej polne štiri mesece, navdušeno tekmovalo med seboj. Doseženi rezultati so zadovoljivi tako zaradi primerne udeležbe kot tudi solidne kvalitete.

vale program svojega dela z raznimi medsebojnimi dvoboji, tekmami v počastitev raznih praznikov in podobnimi nastopi.

Amaterski odnosi strelcev, ki so v glavnem sami krili stroške tekem — so pot do teh in do nadaljnjih uspehov. Samo primer: družina Železničar Moste je kljub sorazmerno visoki članarini obdržala enako število, t.j. 60 rednih članov, dvakrat na leto pa ob praznikih v strelstvu tekmuje celoten kolektiv. Vstop v vrste članov družine je odprt vsakomur. Nič čudnega, če se v njenih vrstah z veseljem pojavljajo znani strelci, kot so Lado

Pravilna pot: pri NK Slovan so začeli končno od kraja — s pionirji

ROKOMET

Rokometaši osnovnih šol so zopet enkrat zbrali zmagovalca. To pot so se odločili, da bodo postregli poleg kvalitetne igre (najboljše zadnja leta) še s presenečenji. Vodilno vlogo v rokometu v občini sta namreč prevzeli šoli Jarše in Vide Pregarc — šoli, ki sploh nimata rokometnih igrišč. Odlično je bilo letos tudi Sostro, kjer se kažejo za ta šport precejšnji talenti — nimajo pa primerne igrišče.

Razočarala je šola Polje, ki je poleg tega pokazala še precejšnjo mero neresnosti. Fantje so bili že tako od začetka najslabši, dekleta pa, ki so bila jeseni druga, spomladi niso prišla niti na eno tekmo. To pa ni prvič. Enako navado so imeli tekmovalci te šole na obč. prvenstvu v košarki. Žal tako škodujejo največ sami sebi.

Reprezentanca moških ekip naše lige je nastopila tudi na prvenstvu Ljubljane, kjer je zasedla tretje mesto. Odlične pa so bile tekmovalke s šole Vide Pregarc, ki so poleg prvenstva Ljubljane osvojile še drugo mesto v Sloveniji med pionirkami, kar je do sedaj največji uspeh naših pionirskih vrst v takem tekmovalstvu.

Omeniti pa je treba še eno ekipo. Profesor S. Kristan je zbral na šoli Kette-Murn samo dobre učenke iz 5. in 6. razredov. Te trenirajo pod njegovim vodstvom šele pol leta, vendar nadvse redno. Ka so to pomlad kot ekipa Kette-Murn II nastopile proti mnogo starejšim nasprotnicam, so jim bile trd oreh in so iz 4 tekem osvojile kar 4 točke. Na tak način so drugo leto že lahko prve, v dokaz vsem, da je v športu največ vredno redno delo.

Vrstni red ekip za š. l. 1965/66

PIONIRJI:

Jarše	8	6	0	2	100 : 48	12
V. Pregarc	8	6	0	2	78 : 56	12
K. Murn	8	5	0	3	91 : 76	10
Sostro	8	3	0	5	52 : 81	6
Polje	8	0	0	8	17 : 82	0

PIONIRKE:

V. Pregarc	9	9	0	0	66 : 15	18
Jarše	9	3	1	5	32 : 38	7
Sostro	9	3	1	5	32 : 40	7
K. Murn	9	2	2	5	25 : 47	6
K. Murn II	4	1	2	1	13 : 10	4
Polje	9	3	0	6	20 : 38	1(-5)

Rokometni klub Slovan v Sloveniji najboljši in najmožnejše dela z

mladino. To se pozna tudi v tekmovalnih uspehih. V finale republiškega prvenstva za mladince in mladinke sta se uvrstili moška in ženska mladinska ekipa, kar se ni posrečilo nobenemu drugemu klubu. V finalu je moška ekipa zasedla 5. mesto, ženska pa celo 2. mesto. Zato tudi ni čudno, da ima rokometna zveza Slovenije največ zaupanja v strokovnjake tega kluba. Tako bo na državno prvenstvo vodil slovensko reprezentanco mladink trener članic Slovana Silvo Kristan, ekipa mladincev pa trener članov Janek Virk. V obeh ekipah bosta tudi po 2 igralca-ki Slovana — pri mladincih Ceak in Vesel, pri mladinkah pa Kristanova in Meljo.

TEKMOVANJE OSNOVNIH ŠOL V ŠOLSKEM LETU 1965/66

Mimo je šol. l. 1955/66 in ostalo je le še, da potegnemo črto pod rezultate, ki so jih v raznih športnih panogah dosegle posamezne šole. Osnovne šole naše občine namreč vsaka leto tekmujejo v 5 športnih panogah, najboljši v tem petoboju pa prejme prehodni pokal najboljšega šolskega športnega društva v občini. Pokal podeljujejo na začetku novega šolskega leta na začetni svečanosti šole. Letos je ta pokal že drugi zapored osvojila šola Vide Pregarc z 61 točkami, pred Kette-Murnom z 52 točkami, Jaršami 34, Poljem 25,5 in Sostrom, ki je zbrala 13,5 točke.

TELOVADBA

Telovadci šole Vide Pregarc pod vodstvom učiteljev Jožeta Mavriča in Mihaela Lajovic so ob koncu šolskega leta privedli zelo uspeh telovadni nastop, kjer so pokazali vse, kar so se naučili med šolskim letom. A tega ni malo. Prireditelj je bila izredno pestra in kvalitetna. Nastopali so celi razredi — npr. 7. c, 8. a, ki so pokazali, da so se precej naučili prav vsi in ne samo najboljši. Najprisrčnejši je bil nastop najmlajših — cicibančkov, ki so pokazali presenetljivo spretnost. Kvalitetni vrh te šole pa so kar kandidatke za republiško mladinsko reprezentanco, ki so pravi mojstri tega športa. Pokazale so nekaj telovadnih prvin, ki jih zmorejo le najboljši telovadci. To so Labovičeva, Perišičeva, Kelblava, Podlogarjeva, Jankovičeva in Müllerjeva. Vsa zasluga za tako lep nastop, ki si ga je ogledalo tudi precej staršev, gre obema učiteljema in TVD Partizan Zelena jama.

Takole živahno so se sprostila v teku dekleta na nedavnih tekmah osnovnih šol

stalo tu kopališče zato, da so izrabili toplo vodo, ki prihaja iz papirnih strojev. Letos se je pri tem zataknilo in je bila v začetku voda kar mrzla. Sezona se je tako zavlekla za cel mesec in pol. To je smola, kajti drugače je letos vse nared. Bazen je na novo prepleškan, deluje pa tudi že novi filter, ki so ga gradili dve leti. To je stalo velike denarce, vendar je povezan (predvsem filter) na daljnosežne načrte. V načrtu imajo namreč pokrit bazen, kjer bi se bilo moč kopati tudi pozimi. To pa je želja predvsem plavalcev PK Slavija, ki za zdaj trenirajo v obstoječem bazenu vsako do 10. ure in zvečer od 18. ure naprej, ko je za druge že premrzlo. Izpolnitev tega načrta bi bila nadvse koristna za vso Ljubljano, prav tako pa bi morala biti vključena mestna in republiška sredstva. Odgovor teh organov je bil doslej vedno enak: gradi naj se v centru mesta — do Vevč je pa za 5 kovačev (starih) vožnje.

Da je stiska s prostorom še večja, poskrbe plavalni navdušenci. Plavanje je v Vevčah, Polju, Zalogu in Zadvoru glavni šport. Kdor še ne zna plavati, mora v tečaj. Tu ni neplavalcev. No, letos bo v tečajih okoli 300 najmlajših. Ti se bodo zvrstili v več skupinah od začetka julija do konca avgusta, med 10. in 12. uro. Vodja sekcije je plavalni klub skupno z ObZTK Moste-Polje.

Tako so Vevče poletna rezidenca naše občine (samo pra-

Prvak občin. ligaškega tekmovalstva za leto 1966 je postala že tretjič zapored strelska družina Železničar s tovarne postaje Ljubljana Moste in s tem osvojila pokal v trajno last. Ta družina že nekaj let prvači v mnogih pogledih, zato je njen uspeh zaslužen. Na vseh tekmah je dosegla 22.783 krogov.

Druga je bila družina Gradis Kovinar z 21.154 krogi, tretja Graničar z 19.116 krogi, četrta Vida Pregarc s 17.656 krogi, nato pa so se zvrstile družine Bine Grajer I z 10.699 krogi, Železničar II z 10.694 krogi, Bine Grajer II s 6.363 krogi in strelska družina Železniškega gradbenega podjetja s 5.610 krogi.

To pa niso bila edina tekmovalstva, saj so družine izpopolnje-

Krošelj, Marjan Lekše, Stane Maserko, Stane Vršaj in drugi. Pod vodstvom marljivega predsednika Huberta Gianinija in vsestransko delovnega Staneta Vršaja uspeh pač ne more izostati.

Stane Vršaj, širom po Dolenjski znan nekdani partizan, še danes z mladeniškim zagonom dosega tudi nad vse kvalitetne tekmovalne uspehe. V letih 1964 in 1965 je osvojil v občinskem merilu najvišjo trofejo »zlato puščico«, letos pa je bil drugi najboljši strellec. Lani si je osvojil celo republiško »zlato puščico«, letos pa je šesti najboljši strellec republike.

ŠIBE

Namizni tenis v Zalogu

V zadnji preizkušnji za državno prvenstvo je zaloška kombinirana ekipa (2 mladince in 1 član) premagala TVD Partizan Dolsko 5 : 4. Za Zalogo so igrali Sluga, ki je zmagal v vseh srečanjih, Semrov (2 zmagi 1 poraz) in Pangršič (3 porazi).

Igralci namiznega tenisa iz Zaloga so letos prvič nastopili na državnem prvenstvu. Seveda ni bilo pričakovati uspehov in so vsi izgubili že v I. kolu. Najmočnejšega nasprotnika je imel Sluga, ki ga je premagal s 3 : 0 reprezentant Bilič iz Sarajeva.

Vilko Sluga

Vse več in več je med mošansko mladino zanimanja za telovadbo na orodju